

เสวนาปัญหาสุขภาพกับแพทย์คาทอลิกครั้งที่ 7 เรื่อง “ความรุนแรงต่อเด็ก”

นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์

ชมรมเวชบุคลิกคาทอลิกแห่งประเทศไทยได้จัดเสวนาปัญหาสุขภาพเรื่อง “ความรุนแรงต่อเด็ก” เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 ผ่านทาง Zoom และ Facebook live โดยมี วิทยากรสองท่าน ได้แก่ พ.ญ. ปรีชวัน จันทร์ศิริ อาจารย์จิตแพทย์เด็ก จากคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ และบาทหลวงบรรจง สันติสุขนิรันดร์ โดยมี คุณหมอปรายฟ้า สิงห์สายชล เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย มีผู้สนใจโดยเฉพาะคณะครูโรงเรียนธิดานุเคราะห์ หาดใหญ่ ร่วมรับชมกว่าร้อยคน สำหรับผู้ต้องการชมย้อนหลังสามารถดูได้ที่ https://fb.watch/r_EjwoNF1c/ โดยสรุปสาระที่สำคัญดังนี้

1. ปัญหาที่ซ่อนตัวในครอบครัว เด็กเล็กและเด็กโตตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจำนวนมากกว่าที่สังคมรับรู้ ส่วนใหญ่คนที่ทำความรุนแรงต่อเด็กนั้นมักเป็นคนในครอบครัวได้แก่พ่อ แม่ หรือญาติที่ดูแลเด็ก เพราะโดยธรรมชาติแล้วคนเหล่านี้คือคนที่เด็กพึ่งพิง ไว้วางใจ และยอมรับในอำนาจเหนือตน จึงไม่ได้ขัดขืน ความรุนแรงอาจเกิดได้ในโรงเรียน เช่น โดนเพื่อนกลั่นแกล้ง แต่ในการเสวนานี้จะเน้นเรื่องที่เกิดในครอบครัว

2. ประเภทของความรุนแรง ประกอบด้วยสี่กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ทางร่างกาย ทางจิตใจ การทอดทิ้ง และการล่วงละเมิดทางเพศ ตัวอย่างความรุนแรงต่อร่างกาย เช่นการตบตีด้วยไม้ การเตะถีบ การใช้น้ำร้อนลวก การหยิก บิดแขน เขย่าตัว การใช้ช้อนกระแทกปากเด็กจนฟันบดหัก ความรุนแรงต่อจิตใจเช่น การดูดำทำให้อับอาย ถูกเหยียดหยาม ช่มชู้ให้หวาดกลัวจนเด็กสูญเสียความมั่นใจในตัวตน และในหลายกรณีมีการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กในรูปแบบต่างๆ ความรุนแรงต่อร่างกายและทางจิตเจินั้นมักเกิดร่วมกัน และพ่วงไปกับการละเลยทอดทิ้ง (Neglected) ไม่สนใจใยดี ไม่ให้เวลา เช่น การขังเด็กไว้ การให้เด็กอดข้าวอดน้ำ การขับไล่ใส่ส่ง และไม่ดูแลความเป็นอยู่ตามที่เด็กควรได้รับ

3. สัญญาณซีบ่ง เนื่องจากเด็กไม่สามารถบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆได้ดี หรือเพราะการที่โดนข่มขู่เกรงกลัว ปัญหานี้จึงมักพบเมื่อเด็กบาดเจ็บมาก เช่น ต้องไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่ผู้พามามักจะบอกว่าเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ที่พบเห็นการบาดเจ็บในเด็กที่รุนแรงหลายตำแหน่ง ผิดแบบแผน เช่น กระดูกแขนหักในลักษณะจากการโดนบิดไม่ใช่หกล้มตามที่ญาติอ้าง มีรอยฟกช้ำดำเขียวหลายแห่ง หรือ

มีประวัติบาดเจ็บซ้ำซาก บางรายอาจมาด้วยอาการอแง หดสติ เพราะถูกเขย่าตัวอย่างรุนแรง (Shaken Baby Syndrome) ทำให้เลือดออกในสมอง สำหรับที่โรงเรียนคุณครูอาจสังเกตความผิดปกติจากการที่เด็กขาดความสนใจในการเรียน มีรอยฟกช้ำ ไม่ร่าเริง เก็บตัว หรือขาดเรียนบ่อยๆ

4. สาเหตุที่เกี่ยวข้อง ผู้ใหญ่ที่กระทำความรุนแรงต่อเด็ก อาจมาจากทัศนคติที่คิดว่าตนเองมีอำนาจเหนือเด็ก มีสิทธิที่จะตีเพื่อให้หลานจำหรือการระบายความดีใจ ในขณะที่ธรรมชาติของเด็กมีความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง งานวิจัยทางจิตวิทยาทางการแพทย์พบว่า การให้ความรักให้คำแนะนำให้เหตุผลในสิ่งที่อยากให้เด็กปฏิบัติ และการชมเชย เป็นหนทางสร้างแรงจูงใจที่ดีกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าพ่อแม่บางคนอาจมีความบกพร่องทางจิตใจเช่น เคยมีประวัติโดนกระทำความรุนแรงในวัยเด็ก จึงมีพฤติกรรมนี้และแสดงออกต่อลูกของตนเอง ยังมีปัจจัยทางสังคมอื่นเช่น การใช้สารเสพติด การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเครียดจากเรื่องอื่นๆ ที่เป็นตัวเสริมให้มีการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก บางกรณีที่เด็กมีรูปร่างผิดปกติ เขว้ปัญญาบกพร่อง หรือเป็นบุตรที่นอกประสงค์ (unwanted child) ก็อาจเป็นส่วนเสริมให้เกิดการกระทำความรุนแรง บางครั้งทั้งเด็กหรือแม่อาจได้รับความรุนแรงพร้อมกันจากพ่อ

5. การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เป็นความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ หรือเป็นการแสวงประโยชน์ทางการค้าจากเด็ก อาจปรากฏในลักษณะชวนให้เด็กดูสื่อกลามก หรือมีกิจกรรมทางเพศกับเด็กและการถ่ายรูปแชร์ภาพ มีศัพท์คำว่า “ Grooming ” ที่เอามาใช้กับคนที่พยายามทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจด้วยการให้ของขวัญ ให้เสื้อผ้า เพื่อล่อลวงไปสู่การล่วงละเมิดทางเพศ หากเด็กได้ของพิเศษผิดวิสัยจากคนอื่น หรือมีอาการเจ็บปวดเวลาขับถ่ายปัสสาวะ ควรต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

6. การแก้ปัญหา แม้จะมีความสลับซับซ้อนแต่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมช่วยได้ โดยครอบคลุมการเยียวยาเด็ก (Psychological First Aids) การให้คำแนะนำปรับความคิดของพ่อหรือแม่หรือญาติที่ทำความรุนแรงต่อเด็ก หรืออาจจำเป็นต้องทำการดูแลรักษาด้านจิตเวชต่อผู้กระทำความรุนแรง หากมีเรื่องยาเสพติดและแอลกอฮอล์ก็ต้องบำบัดรักษาดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ คุณครูที่โรงเรียน ผู้นำศาสนา ผู้นำกลุ่มสตรี ฯลฯ ควรได้ช่วยกันเฝ้าระวังและปรึกษาหารือที่จะให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นก่อนที่เด็กจะได้รับอันตรายมากขึ้น และหากมีความจำเป็นที่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบสามารถโทรแจ้งสายด่วน 1300 หรือองค์กรที่ทำงานด้านนี้เช่น มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก www.thaichildrights.org

ในมิติทางคริสต์ศาสนา เด็กเป็นของประทานจากพระเจ้าให้กับครอบครัว พ่อแม่ไม่ได้เป็นเจ้าของเด็ก แต่ต้องเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูปกป้องให้เด็กมีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ คนที่กระทำความรุนแรงต่อเด็กจึงถือเป็นเรื่องที่ขัดกับพระประสงค์ของพระเจ้า และไม่ควรปล่อยปละละเลย ขอคริสตชน โรงเรียนและองค์กรของพระศาสนาจักรและชุมชนคาทอลิกได้มีส่วนร่วมช่วยในการป้องกันแก้ไขที่กำลังทวีมากขึ้น